

Evaluatie Subsidieregeling ondersteuning gemeentelijke aanpak nimby-situaties Noord-Brabant

Eindrapportage

59678 – Openbaar

9 november 2018

Berenschot

BügelHajema
Ruimte voor de leefomgeving

Evaluatie Subsidieregeling ondersteuning gemeentelijke aanpak nimby-situaties Noord-Brabant

Eindrapportage

André Oostdijk
Dominique Reumkens

9 november 2018

Samenvatting

Berenschot heeft in opdracht van de provincie Noord-Brabant een onderzoek uitgevoerd naar zes gesubsidieerde projecten vanuit de provinciale subsidieregeling voor gemeenten om ervaring op te doen met nieuwe aanpakken voor het oplossen van nimby-situaties. Het doel van het onderzoek was om de resultaten en ervaringen bij deze projecten inzichtelijk te maken en om lessen op te halen voor de aanpak van nimby-situaties. Hiervoor is een deskstudie uitgevoerd en zijn interviews afgenomen met betrokkenen bij de projecten zoals gemeentelijke projectleiders, bedrijven, ondersteunende adviesbureaus en omgevingsdiensten.

Uit het onderzoek volgt dat de regeling op het niveau van leefbaarheid duidelijk resultaten heeft geboekt. Door het kunnen uitwerken van een (uitgebreidere) oplossing met meer draagvlak is de kwaliteit van de leefomgeving in verschillende projecten meer verbeterd dan zonder de subsidieregeling het geval geweest zou zijn. In projecten waarin kosten, zowel van de oplossing als voor het inrichten van een proces, een belemmering waren, heeft de subsidie een duidelijke meerwaarde gehad. Het kunnen financieren van onder meer proces- en/of onderzoekskosten heeft het proces bespoedigd. Het gaat dan onder meer om aanstellen van een externe projectleider, expertise voor het uitvoeren van milieutechnisch onderzoek of juridische expertise. De inzet van de subsidie heeft in de meeste bestudeerde projecten niet geleid tot een oplossing van de situatie binnen de subsidieperiode.

De basis van een succesvolle aanpak is dat alle partijen willen bewegen richting een oplossing. Indien dit niet het geval is blijkt het lastig, ondanks de beschikbaarheid van middelen, de situatie op te lossen. Het (moeten) betrekken van de omgeving en het bedrijf zelf heeft in verschillende projecten een positief effect gehad en gezorgd voor meer draagvlak in het oplossen van de nimby-situatie. Het organiseren van bewonersavonden bij het bedrijf zelf en een dorpsraad als trekker van het proces zijn treffende voorbeelden van hoe dit ingevuld kan worden. Tevens helpt het, om het proces te bespoedigen, om een einddatum aan de looptijd van subsidie te verbinden. Rolvastheid is ook een belangrijke factor in een succesvolle aanpak. Duidelijkheid (wat kan en wat kan niet) en betrouwbaarheid (consistentie hierin) van de verschillende partijen, met name de gemeente, bespoedigt een positief eindresultaat. Het secuur en rechtsgeldig vastleggen van afspraken zijn voorbeelden van een succesvolle invulling hiervan.

Succesfactoren in de aanpak van nimby-situaties zijn kortom:

- goede voorbereiding waarbij de rol, belangen en bereidwilligheid van betrokkenen duidelijk zijn;
- een proces waarin zowel het bedrijf als de omgeving worden betrokken;
- rolvastheid van de betrokkenen (duidelijkheid en betrouwbaarheid);
- een duidelijke planning met einddatum voor het realiseren van de oplossing.

Door bovenstaande zaken (expliciter) in de subsidievoorwaarden op te nemen kunnen de opbrengsten van de regeling verhoogd worden. Verplicht bijvoorbeeld het uitvoeren van een stakeholderanalyse aan de voorkant van het proces, waarbij de bereidwilligheid van belanghebbenden om tot een oplossing te komen verkend wordt. Bepaal op basis hiervan of het voldoende kansrijk is een proces in te zetten tot oplossing van de situatie. Ook een strakke einddatum op de looptijd van de subsidie, met ruimte voor uitstel indien er reële kans is op een succesvolle oplossing binnen afzienbare termijn, wordt aanbevolen. Tot slot, door ervaringen (meer) structureel te verzamelen en breed te delen kan tevens bijgedragen worden aan oplossingen in vergelijkbare casussen.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Achtergrond en aanleiding	5
1.2	Doelstelling, projecten en opbrengst	5
1.3	Aanpak 6	
1.4	Leeswijzer	6
2.	Bevindingen	7
2.1	Resultaten regeling per project	7
2.2	Project overstijgende lessen	8
2.3	Aanbevelingen	9
3.	Factsheets	10
3.1	Factsheet - Gebiedsontwikkeling rondom puinbreker Paulissen	11
3.2	Factsheet - Aanpak NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff S Zn. BV	13
3.3	Factsheet - Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven	15
3.4	Factsheet - Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein	17
3.5	Factsheet - Samen mee naar de A2	19
3.6	Factsheet - Verbeteren verkeerssituatie bij composteerbedrijf Van Iersel	21
	Bijlage 1.	23

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

In de provincie Noord-Brabant bevinden zich bedrijven die op een gespannen voet staan met hun omgeving, maar wel voldoen aan alle wet- en regelgeving. Die omgeving kan bestaan uit omwonenden, andere bedrijven maar ook een overheidsinstantie. Dit wordt 'Not In My Back Yard'-problematiek genoemd, ofwel nimby-problematiek.

Omdat een deel van deze bedrijven voorheen onder provinciaal gezag viel en omdat het provinciaal ruimtelijk beleid al decennia lang dergelijke bedrijven dirigeert naar daarvoor geschikte bedrijventerreinen, voelt de provincie Noord-Brabant betrokkenheid bij de problematiek en wil daarom een aanzet geven voor het oplossen ervan. Echter, doordat de hinder niet met toezicht en handhaving weggenomen kan worden, de bedrijven zijn immers niet in overtreding, is een oplossing niet eenvoudig. De provincie heeft geen wettelijke taak op het gebied van het oplossen van nimby-problemen noch heeft de provincie directe instrumenten om deze problematiek aan te pakken.

De visie op de aanpak van bestaande nimby-situaties van de provincie, gemeenten en omwonenden (bedrijven én burgers) bestond tot 2012 hoofdzakelijk uit het proberen te verplaatsen van bedrijven naar geschikte (regionale) bedrijventerreinen. Dit beleid bereikte echter weinig resultaten, onder meer omdat met verplaatsing vaak hoge kosten gemoeid zijn en er beperkt geschikte locaties beschikbaar zijn, waardoor de verplaatsing zelden tot nooit doorgang vindt.

In mei 2012 heeft de provincie Noord-Brabant daarom zijn visie op de aanpak van nimby-situaties aangepast. De aanpak richtte zich vanaf dat moment op het oplossen van hinder op de huidige locatie, waarbij commitment en investeringen van alle direct betrokkenen een belangrijke rol spelen. Om ervaring op te doen met deze nieuwe kijk op de problematiek is op 25 juni 2013 een subsidieregeling voor gemeenten opgesteld, waarvoor ongeveer vier miljoen euro beschikbaar was om in concrete projecten de nieuwe aanpak te toetsen. De regeling stond enkel open voor gemeenten, omdat deze als gebiedsautoriteit de aangewezen partij zijn om met de andere betrokkenen rondom een nimby-situatie tot een oplossing te komen. Het idee is dat door ervaring op te doen met de nieuwe aanpak de verantwoordelijkheden duidelijk(er) worden voor belanghebbenden. Via het Regionaal Overleg (RRO) zijn gemeenten gevraagd projecten aan te leveren voor de regeling, wat geresulteerd heeft in een lijst van 17 projecten.

In de subsidieregeling staat dat na afronding van een project verslag wordt gedaan van de praktijkervaringen met de regeling. Deze ervaringen worden onder andere ingezet voor een communicatietraject naar alle gemeenten. Voorliggende rapportage bevat de uitkomsten van het uitgevoerde onderzoek naar zes projecten.

1.2 Doelstelling, projecten en opbrengst

Het doel van het onderzoek was om de resultaten en ervaringen bij zes gesubsidieerde projecten inzichtelijk te maken. Het gaat hierbij om een bloemlezing van alle projecten en de bestudeerde projecten zijn geen representatieve selectie. Het onderzoek doet dus geen uitspraak over de regeling in zijn geheel.

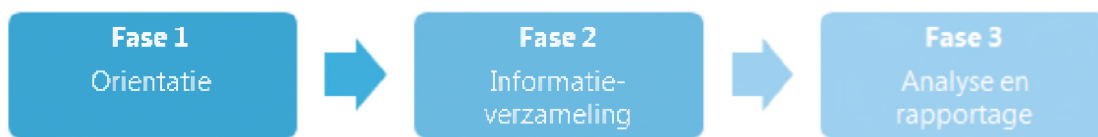
- Gebiedsontwikkeling rondom puinbreker Paulissen
- NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV

- Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven
- Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein
- Samen mee naar de A2
- Verbeteren verkeerssituatie bij composteerbedrijf Van Iersel

De opbrengst van het onderzoek is voorliggende rapportage met voor ieder project een factsheet met een korte introductie (achtergrond van de situatie), algemene informatie over de subsidie (bedrag, looptijd, doel inzet subsidie, aanpak), resultaten en ervaringen van betrokkenen (o.a. omtrent rollen, taken, verantwoordelijkheden en do's en don'ts in de aanpak). De rapportage schetst daarnaast project overstijgende lessen en aanbevelingen voor de toekomst van de subsidieregeling.

1.3 Aanpak

Het onderzoek kende de volgende fasering:

1.3.1 Fase 1: Oriëntatie

De opdracht is gestart met een korte oriëntatiefase, waarin een startgesprek heeft plaatsgevonden. Doel hiervan was om het plan van aanpak door te spreken, de wederzijdse verwachtingen te expliciteren, de voor het onderzoek benodigde informatie te inventariseren en te verzamelen en de gesprekspartners en deelnemers aan de werksessie vast te leggen. Ook is in deze fase beoogde opzet van de factsheets en de interviewleidraad afgestemd.

1.3.2 Fase 2: Informatieverzameling

In deze fase is een deskstudie uitgevoerd van de subsidieaanvragen, projectplannen en andere relevante informatie (bijv. publicaties in de media over een project). Op basis van bevindingen hieruit zijn de factsheets zo ver mogelijk ingevuld. De informatie uit de factsheets is verdiept met informatie uit interviews met betrokkenen bij de projecten zoals gemeentelijke projectleiders, bedrijven, ondersteunende adviesbureaus en omgevingsdiensten. Zie Bijlage 1 voor een overzicht van interviewpartners.

1.3.3 Fase 3: Analyse en rapportage

Met de resultaten uit Fase 2 zijn de factsheets verder uitgewerkt en is een conceptrapportage opgesteld. De factsheets zijn ter validatie teruggelagd bij de interviewpartners en op basis van hun commentaar verder aangescherpt. De conceptrapportage (inclusief de factsheets) is voorgelegd aan de opdrachtgever. Vervolgens is de conceptrapportage opgewerkt tot onderhavige eindrapportage.

1.4 Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 geeft inzicht de resultaten van de regeling per project, schetst een aantal project overstijgende lessen en doet aanbevelingen voor de toekomst van de subsidieregeling.
- Hoofdstuk 3 bevat de factsheets per project.
- In Bijlage 1 is een overzicht van interviewpartners opgenomen.

2. Bevindingen

Voorliggend hoofdstuk schetst allereerst ons oordeel over de resultaten van de regeling bij de oplossing van de nimby-situaties voor de zes bestudeerde projecten. Vervolgens presenteren we een aantal project overstijgende lessen ten aanzien van de regeling. Tot slot geven we enkele aanbevelingen waarmee de opbrengsten van regeling in de toekomst verder verhoogd kunnen worden.

2.1 Resultaten regeling per project

Gebiedsontwikkeling rondom puinbreker Paulissen

De subsidie was bedoeld voor het faciliteren van de gemeente in het proces rondom de noodzakelijke planvorming. De subsidie heeft volgens gesprekspartners als katalysator voor een meer integrale aanpak gediend. De subsidie heeft daarmee een motiverende werking gehad. Ook heeft de subsidie het bedrijf uitgedaagd om zelf na te gaan denken over een oplossing. Er is echter, onder andere vanwege meerdere noodzakelijke aanpassingen van de voorkeursvariant, binnen de subsidieperiode geen oplossing gerealiseerd voor de nimby-situatie.

NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV

Ook hier was de subsidie bedoeld voor het faciliteren van de gemeente in het proces rondom de noodzakelijke planvorming. Volgens gesprekspartners heeft de subsidie als katalysator gewerkt om een proces op te starten om ter plekke een integrale oplossing te ontwikkelen. Echter was voordat de subsidieregeling in beeld kwam Dijkhoff al in overleg met de belanghebbenden om tot een oplossing voor de situatie te komen. Mede vanwege de aandacht door het opgestarte proces is er vertraging opgelopen en is binnen de oorspronkelijke subsidieperiode geen oplossing gerealiseerd. Het plan dat nu voorligt is volgens de gesprekspartners soberder en minder integraal dan het initiële plan, maar lost de nimby-situatie wel volledig op.

Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven

Net als bij voorgaande projecten was de subsidie bedoeld voor het faciliteren van de gemeente in het proces rondom de noodzakelijke planvorming. Met behulp van de subsidie is een proces in gang gezet om tot een oplossing voor de situatie te komen. Zonder subsidieregeling was het onzeker geweest of dit proces er was gekomen, met name vanwege de kosten die erbij komen kijken (o.a. onderzoekskosten en kosten voor procesbegeleiding). Het project is op dit moment nog niet afgerond. Het gewenste resultaat wordt waarschijnlijk wel bereikt, maar niet binnen de initiële subsidieperiode.

Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein

De subsidie was hier bedoeld voor het realiseren van een weggedeelte met zogenaamd stil asfalt. Zonder subsidie was er waarschijnlijk ook een haalbare oplossing gekomen voor de nimby-situatie. Het idee voor de Geldropseweg lag er namelijk al en was volgens verschillende gesprekspartners ook doorgestaan zonder het opgestarte proces met de subsidie. Wel is het huidige plan uitgebreider dan initieel bedacht (o.a. toevoeging van de ophoging van een geluidswal). Gesprekspartners zijn van mening dat de subsidie een accelerator is geweest om een proces op te starten om ter plekke maatregelen te zoeken. De subsidie heeft vanwege de financiële bijdrage ook de politieke wil om op afzienbare termijn tot een oplossing te komen versterkt.

Samen mee naar de A2

De subsidie was hier bedoeld voor het realiseren van een alternatieve ontsluitingsroute voor het bedrijf Reiling. De subsidie heeft de dorpsraden capaciteit gegeven een proces in te richten en voortgang te boeken richting een oplossing voor de nimby-situatie. Zonder subsidieregeling was dit een stuk lastiger geweest, onder andere vanwege de benodigde financiële middelen. Het proces liep echter al, ook zonder de subsidieregeling, en had

waarschijnlijk ook tot een oplossing geleid. De subsidie heeft als vliegwieltje gediend voor het proces. Weliswaar is binnen de subsidietijd de oplossing niet gerealiseerd, er is wel zicht op een oplossing binnen afzienbare tijd.

Verbeteren verkeerssituatie bij composteerbedrijf Van Iersel

De subsidie was bedoeld voor het verkeersveilig maken van de op- en afrit van het bedrijf van Iersel en voor het uitvoeren van een verkeerskundige studie naar een betere ontsluiting van dit bedrijf naar de N65. Van Iersel heeft voordat de subsidie in beeld kwam reeds een studie laten uitvoeren naar een oplossing voor de situatie. Het is daarmee onduidelijk of de subsidie meerwaarde heeft gehad in de oplossing van de situatie. De bijdrage van de subsidie aan het in samenspraak met de omgeving oplossen van de situatie lijkt gering. Het ingehuurd adviesbureau heeft bij de verkeerskundige studie namelijk weliswaar direct omwonenden op de hoogte gebracht van het traject, maar is er geen officiële communicatie- en/of participatiecampagne geweest.

2.2 Project overstijgende lessen

Resultaten

Ten aanzien van de resultaten van de regeling zijn er drie type bevindingen.

- In vier gevallen heeft de subsidie geleid tot een oplossing met meer draagvlak. Zo hebben in het project Samen mee naar de A2 de dorpsraden intensief aan het draagvlak gewerkt door bewoners te betrekken middels persoonlijke gesprekken en bewonersavonden. In het project Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein is dit ook gebeurd en heeft het geleid tot een uitgebreidere oplossing dan initieel voorzien. In alle vier de gevallen was het proces wel reeds op gang en was er waarschijnlijk ook zonder de subsidie een oplossing gekomen, zij het op een later moment of op een soberdere manier.
- In één geval heeft de subsidie een proces dat vastzat echt losgetrokken, te weten het project Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven. De subsidie is in dit project een smeermiddel geweest voor het proces. Proceskosten moesten namelijk gedragen worden door het bedrijf zelf, dit was een belangrijke belemmering die de subsidie heeft weggenomen.
- In één geval heeft het proces dat is ingezet met de subsidie tot vertraging geleid in het oplossen van de situatie. Dit betreft het project NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV. De vertraging is hierbij niet zo zeer toe te schrijven aan de subsidie, maar aan de financiële belangen van enkele betrokkenen bij het project.

De inzet van de subsidie heeft in de meeste bestudeerde projecten niet geleid tot een oplossing van de situatie binnen de subsidieperiode. Dit is echter verklaarbaar doordat het ruimtelijke trajecten betreft en daarmee met een oplossing vaak een wijziging van het bestemmingsplan vereist is en grondverwerving moet worden gedaan. Dit zijn langlopende processen. In het project Samen mee naar de A2 is dit bijvoorbeeld aan de orde. De looptijd van de subsidie is hier aan de krappe kant, maar de voorliggende oplossing kan op breed draagvlak rekenen.

Op het niveau van leefbaarheid heeft de regeling duidelijk resultaten geboekt. Door het kunnen uitwerken van een (uitgebreidere) oplossing met meer draagvlak is de kwaliteit van de leefomgeving in verschillende projecten meer verbeterd dan zonder de subsidieregeling het geval geweest zou zijn. Het project Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein is daar een mooi voorbeeld van. De uiteindelijke oplossing behelsde naast het aanleggen van stil asfalt ook ophoging van een geluidswal en de (extra) isolatie van een aantal woningen.

Gesubsidieerde kosten

In projecten waarin kosten een belemmering waren, heeft de subsidie een duidelijke meerwaarde gehad. Het project Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven is daar een voorbeeld van, maar ook in de andere projecten heeft het kunnen financieren van proces- en/of onderzoekskosten het proces bespoedigd. Het gaat dan onder meer om aanstellen van een externe projectleider (project NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV), expertise voor het

uitvoeren van milieutechnisch onderzoek (bij vrijwel alle projecten) of juridische expertise (project Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein).

Aanpakken

Een belangrijk doel van de subsidie is om gemeenten (alsook andere belanghebbenden) ervaring op te laten doen met nieuwe aanpakken van de nimby-problematiek. De uitgangspositie voor een succesvolle aanpak lijkt, op basis van de ervaringen bij de zes projecten, dat alle partijen willen bewegen richting een oplossing. Indien dit niet het geval is blijkt het lastig, ondanks de beschikbaarheid van middelen, de situatie op te lossen. De subsidieregeling heeft daarmee enkel meerwaarde wanneer er bij de betrokkenen bereidheid is om een oplossing te vinden.

Een aantal andere bevindingen zijn in dit kader ook relevant.

- Het (moeten) betrekken van de omgeving en het bedrijf zelf heeft in verschillende projecten een positief effect gehad en gezorgd voor meer draagvlak in het oplossen van de nimby-situatie. Het eerdergenoemde project Samen mee naar de A2, waarin de dorpsraden en het bedrijf zelf trekker zijn geweest in het proces, is hier een goed voorbeeld van.
- Om het proces te bespoedigen helpt het om een einddatum aan de looptijd van subsidie te verbinden. Dat zet druk op de snelheid van proces, blijkt uit vrijwel alle projecten. Ruimte voor uitstel moet echter mogelijk zijn, omdat de situatie ondanks vertraging door bestemmingsplanwijzigingen, procedures ter grondverwerving en juridische trajecten nog altijd opgelost kan worden. Het project NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV is hiervan een goed voorbeeld. Ondanks verschillende tegenslagen lijkt een oplossing die de nimby-situatie voor alle betrokkenen oplost nu nabij.
- Rolvastheid is een tevens belangrijke factor in een succesvolle aanpak. Duidelijkheid (wat kan en wat kan niet) en betrouwbaarheid (consistentie hierin) van de verschillende partijen, met name de gemeente, bespoedigt een positief eindresultaat. In het project Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein is dit principe toegepast door afspraken secuur en rechtsgeldig vast te leggen en door eenduidig te communiceren gedurende het gehele proces.

2.3 Aanbevelingen

Wij zien een aantal aanbevelingen om de opbrengsten van de regeling te verhogen, die mogelijk (expliciet) in de subsidievoorwaarden verwerkt kunnen worden.

- Stakeholderanalyse; Verken aan de voorkant van het proces de bereidwilligheid van belanghebbenden om tot een oplossing te komen. Bepaal op basis hiervan of het voldoende kansrijk is een proces in te zetten tot oplossing van de situatie.
- Einddatum; Zet een strakke einddatum op de looptijd van de subsidie, maar laat wel ruimte voor uitstel indien er reële kans is op een succesvolle oplossing binnen afzienbare termijn.

Tot slot kan er ten aanzien van kennisdeling over nagedacht worden om (meer) structureel ervaringen te verzamelen en openbaar beschikbaar te maken. Verschillende gesprekspartners, met name bij het project NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV, geven aan dat de lessen die daar geleerd zijn (bijvoorbeeld omtrent procedures en het belang van de bereidwilligheid van betrokkenen om tot een oplossing te komen) van waarde kunnen zijn in vergelijkbare casussen binnen en buiten de provincie Noord-Brabant. Er is echter geen blauwdruk voor een succesvolle aanpak, iedere situatie heeft unieke kenmerken (o.a. fysieke kenmerken van het gebied, type betrokkenen en historie van samenwerking), maatwerk per situatie blijft dus gewenst.

3. Factsheets

Op de volgende pagina's treft u de factsheets van de zes bestudeerde projecten in dit onderzoek. De factsheets geven per project inzicht in de (aanpak voor) inzet van de subsidie, resultaten en ervaringen van de betrokkenen. Ze zijn tot stand gekomen door middels van deskstudie en interviews met betrokkenen bij de projecten. De factsheets zijn gevalideerd door de gesprekspartners.

3.1 Factsheet - Gebiedsontwikkeling rondom puinbreker Paulissen

Korte introductie

Aan de rand van het natuurgebied Regte Heide, onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur, zijn de recycling- en opslagactiviteiten van Paulissen Grond-, Water- en Wegenbouw B.V. en een gemeentelijk opslagdepot gevestigd, op de locatie waarop voorheen op een gedeelte een stort- en autosloopbedrijf waren gevestigd. De bedrijven veroorzaken hinder met betrekking tot akoestiek, fijnstofemissie, stikstofdepositie, potentiële historische bodemverontreiniging, visuele en planologische aspecten. Ze zijn gesitueerd in de groenblauwe mantel; dit is een bufferzone tussen de Ecologische Hoofdstructuur en de omliggende gebieden. Met name voor het recyclingbedrijf Paulissen zijn er geen reële mogelijkheden gebleken om een andere locatie te vinden in de regio. De gemeente hecht eraan, uit oogpunt van verkeersveiligheid en ook het aanzien van het bedrijventerrein, om een manege aan de overzijde van de provinciale weg te verplaatsen aansluitend aan de huidige locatie van het bedrijf Paulissen. Afgelopen jaren zijn tussen Paulissen, de manege en de gemeente gesprekken gevoerd om tot een oplossing te komen. Er spelen vele belangen van andere partijen in dit proces, zoals de PAS, de gewenste vernatting van het gebied en de drinkwaterwinning. Om een oplossing te vinden voor de situatie is een aanvraag gedaan voor subsidie die voorziet in het faciliteren van het proces door de gemeente Goirle.

Algemene informatie

Subsidiebedrag

Voor dit project is 210.475 euro subsidie ontvangen.

Looptijd

De looptijd van het project is april 2014 – heden.

Doel inzet subsidie (beoogde resultaten en effecten)

Het doel van de subsidie was om een proces op te starten om de activiteiten van het bedrijf volledig in harmonie te brengen met de omgeving. Concreet moest dit leiden tot een partiële herziening van het bestemmingsplan Fokmast.

Aanpak

In de tijd voor de subsidieaanvraag is door de gemeente samen met het bedrijf gezocht naar een oplossing voor de situatie. Een oplossing is echter nooit van de grond gekomen. Toen de subsidieregeling in beeld kwam is het volgende plan van aanpak opgesteld om tot een oplossing te komen:

1. Inventarisatiefase; Inventarisatie van de visies en wensen van de stakeholders door middel van het afnemen van interviews.
2. Conceptualiseringsfase; De visies en wensen worden gebundeld tot een 3D-concept met bijbehorende beschrijvingen bij de onderdelen.
3. Toetsingsfase; Er worden haalbaarheidsonderzoeken (o.a. watertoets en bodemonderzoek) uitgevoerd, inclusief metingen van de belangrijkste milieucompartimenten, om de effecten van de nieuwe bestemming op de omgeving in kaart te brengen. Ook worden voorschriften geformuleerd.
4. Reviewfase; De toetsingsonderzoeken en het 3D-concept worden teruggekoppeld aan de stakeholders. Eventueel worden aanpassingen gedaan aan het 3D-concept, bijbehorende omschrijvingen en voorschriften.
5. Afrondingsfase; Er wordt een voorstel voor de 'Partiële herziening bestemmingsplan Fokmast' opgemaakt samen met een toelichting op de voorgestelde aanpassingen.

Zover kan worden achterhaald is bovenstaande aanpak min of meer gevolgd tot en met stap 3. Voor het uitvoeren van de aanpak is een projectteam opgesteld. De toetsingsfase heeft meerdere keren tot aanpassing van de

voorkeursvariant geleid, wat voor vertraging in het project heeft gezorgd. Vervolgens bleek dat de voorgestelde oplossing juridisch niet haalbaar was, waardoor het traject stagneerde. Om toch tot een oplossing te komen is in 2017 het project overgegaan in een proeftuin voor de Omgevingswet. Het is daarmee meer een gebiedsontwikkelingstraject geworden. Dit heeft geleid tot een nieuw, globaal plan voor het gebied, dat momenteel ter beoordeling ligt bij de provincie. Vervolgstappen zijn het opstellen van een MER-rapportage en een wijziging van het bestemmingsplan.

Betrokkenen/belanghebbenden

De gemeente Goirle (initiatiefnemer) is samen met de firma Paulissen betrokken bij het project. De gemeente is in het project ondersteund door Enviro Challenge. Door Oranjewoud is in een eerder stadium (2009) een locatiestudie uitgevoerd. Andere stakeholders in het project zijn de provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap, Waterschap De Dommel en omliggende bedrijven.

Ervaringen

Resultaten en effecten

Met het projectteam zijn de belangen en wensen van de verschillende partijen in kaart gebracht zijn. Met deze resultaten is men gaan ontwerpen, verschillende varianten voor oplossingen uit gaan werken. Dit heeft drie jaar geduurd, uiteindelijk is de meest kansrijke variant gekozen. Na het kiezen van de variant kwamen er extra eisen vanuit de PAS, wat het kiezen van de beste oplossing bemoeilijkte. Daarop is de oplossing aangepast, maar die aanpassing had wat 'buigzaamheid' nodig van de provinciale regels. Dat bleek een obstakel, vanuit verschillende afdelingen kwam er weerstand. Dit leidde tot vertraging en het proces liep vervolgens vast. Het resterende deel van de subsidie is ingezet voor de proeftuin Omgevingswet vanaf 2017. In het kader van de proeftuin is er een coördinator door de provincie aangesteld waardoor het proces meer integraal (o.a. het betrekken van de golfbaan, agrariërs) is aangepakt. De gesprekspartners zijn van mening dat de subsidieregeling als katalysator voor een meer integrale aanpak heeft gediend, het heeft een motiverende werking gehad. Ook heeft de subsidie het bedrijf uitgedaagd om zelf na te gaan denken over een oplossing. De aanpak heeft gedurende de looptijd van de subsidie echter niet tot een oplossing geleid.

Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen

De provincie heeft de gemeenten op het spoor gezet van het aanvragen van de subsidie. Gemeente en het bedrijf hebben samen opgetrokken in het projectteam, daarbij inhoudelijk ondersteund door Enviro Challenge.

Do's/best practices & don'ts/leerpunten

De gesprekspartners noemen een aantal punten:

- Subsidieregeling heeft gezorgd voor capaciteit om de situatie te kunnen aanpakken. Het heeft als katalysator gewerkt. Dit soort collectieve problemen kun je moeilijk als gemeente zelf aanpakken.
- De financiering vanuit de provincie maakt het voor gemeenten ook gemakkelijker zelf geld vrij te maken.
- Het wordt van belang gezien om aan de voorkant duidelijke randvoorwaarden op te stellen voor inzet van de subsidie. Met wel de flexibiliteit om daar gemotiveerd wat van af te wijken.
- Leerpunt is om voortgang ook bestuurlijk te borgen. In dit proces is men lang ambtelijk aan de slag geweest en gebleven. Betrek ook de mensen met mandaat voor tussentijdse besluitvorming.
- Let op het spanningsveld tussen de belangen en situatie van overheden, burgers en private organisaties. Die kun je (deels) wegnemen door alle stakeholders een stem te geven en de gesprekken op basis van gelijkwaardigheid in te gaan.

3.2 Factsheet - Aanpak NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff S Zn. BV

Korte introductie

Gebr. Dijkhoff & Zn. BV (Dijkhoff) is een in Heeswijk gevestigd aannemersbedrijf in de grond-, weg en waterbouw, dat tevens gespecialiseerd is in sloop-, recycling en cultuurtechnische werken. Vanwege ervaren hinder en de locatie pal naast de rivier de Aa heeft het bedrijf sinds 2013 de nimby-status. De hinder bestaat onder andere uit verkeershinder, milieuhinder (stof, geluid en trillingen) en visuele hinder.

Dijkhoff wil zich graag verder ontwikkelen door samenvoeging van twee locaties oostelijk en westelijk van het dorp, en uitbreiding van activiteiten. Tegelijkertijd zijn er verschillende ruimtelijke plannen geprojecteerd in het gebied waar Dijkhoff gevestigd is (dynamisch Beekdal de Aa, opwaardering Zuid-Willemsvaart en verbreding N279). Dit is een knelpunt maar biedt tegelijkertijd ook mogelijkheden om tot een verantwoorde ontwikkeling en ruimtelijke en planologische inpassing van Dijkhoff te komen. De betrokken partijen zijn hierover sinds 2009 met elkaar in overleg. Voor het ondersteunen in de oplossing van de situatie, middels bijvoorbeeld het inhuren van externe deskundigheid, is een aanvraag door de gemeente Bernheze voor subsidie gedaan.

Algemene informatie

Subsidiebedrag

Voor dit project is 616.512 euro subsidie ontvangen.

Looptijd

De looptijd van het project is maart 2014 tot heden.

Doel inzet subsidie (beoogde resultaten en effecten)

Het doel van de inzet van de subsidie is om gezamenlijk tot een integraal ruimtelijk plan te komen voor de ontwikkeling van het gebied waarmee de situatie wordt opgelost.

Aanpak

Al voor dat de subsidieregeling in beeld kwam was Dijkhoff al in overleg met de belanghebbenden om tot een oplossing voor de situatie te komen. Met behulp van de subsidieregeling is een projectgroep opgestart met een externe projectleider, die maandelijks overleg had. Ook is het een klankbordgroep gevormd met secundaire betrokkenen zoals bewoners van het naastgelegen dorp, die op de hoogte zijn gesteld van de vorderingen. Er is vervolgens een landschapsarchitectenbureau in de arm genomen om een integraal plan te maken voor het gehele gebied. Een technisch adviesbureau is ingehuurd om voor de bedrijfslocatie zelf een plan te maken. Naast participatie via de klankbordgroep zijn er nieuwsbrieven verstuurd en zijn er in 2014 en 2015 informatieavonden georganiseerd. Het opgestelde integrale plan, waarin onder andere de Aa een stuk omgelegd zou worden, heeft geen doorgang kunnen vinden vanwege grondaankopen die hiervoor nodig waren en niet rond zijn gekomen. Het plan is daarop in 2016 gewijzigd en ligt nu voor bij de Raad van State. Er wordt verwacht dat hierover voor het eind van dit jaar uitspraak wordt gedaan. Bij een positieve uitspraak kan het plan uitgevoerd worden.

Betrokkenen/belanghebbenden

De gemeente Bernheze is betrokken bij het project en formeel aanvrager van de subsidie. Het bedrijf Dijkhoff zelf is initiatiefnemer en gedurende het gehele project betrokken. Het waterschap was betrokken ten tijde toen omlegging van de beek in beeld was. De provincie heeft betrokkenheid gehad als subsidieverstrekker. Daarnaast hebben bezitters van gronden en bewoners een rol gespeeld in het proces. Het landschapsarchitectenbureau Elings heeft externe expertise ingebracht bij het project, net als een ingehuurde projectleider.

Ervaringen

Resultaten en effecten

De gesprekspartners geven aan dat de subsidie als katalysator heeft gewerkt om een proces op te starten om ter plekke een integrale oplossing te ontwikkelen. Maar, de aandacht als gevolg van het opgestarte proces met behulp van de regeling heeft waarschijnlijk geleid tot meer bezwaren/weerstand en daardoor ook tot vertraging, waardoor de nimby-situatie nog niet is opgelost. Het plan dat nu bij de Raad van State ligt is volgens de gesprekspartners soberder en minder integraal dan het initiële plan (de omlegging van de beek is bijvoorbeeld uit beeld), maar lost de nimby-situatie wel op.

Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen

De provincie heeft een rol als toetser aan de wettelijke kaders, en heeft daarom aan zijlijn gestaan tijdens het project. De gemeente is gedurende het hele project betrokken geweest als procesbegeleider. Het bedrijf zelf heeft meegedacht in het gehele proces en ook een rol gehad in het betrekken van omwonenden (o.a. via een op en dagen mediationbijeenkomsten op het bedrijf). De bezitters van grond rondom Dijkhoff hebben een belangrijke rol gespeeld in het gehele project en zijn een belangrijke vertragsingsfactor. Daarnaast hebben het waterschap, bureau Elings en andere ingehuurde expertise ieder vanuit hun rol bijgedragen aan het beoogde eindresultaat.

Do's/best practices & don'ts/leerpunten

De gesprekspartners noemen een aantal punten:

- Stel een gemeenschappelijk doel op voor alle betrokkenen en werk daar naartoe.
- Draagvlak van secundaire stakeholders is cruciaal. Een ruimtelijke herinrichting samen met de omwonenden en de landschapsarchitect vormgeven helpt in dat proces, net als bijvoorbeeld het opstellen van een klankbordgroep met deze stakeholders.
- Het is van belang een balans te vinden tussen procedures vlot doorlopen en aandacht besteden aan het betrekken van alle stakeholders. Er is een grens aan participatie.
- Punt van aandacht is ook het gebruik aan eigen capaciteit en expertise van gemeenten. Daardoor is er relatief veel inhuur nodig, wat financieel niet altijd even aantrekkelijk is.
- Baseer het subsidiebedrag op het geleverde eindresultaat. Keer niet subsidie uit op basis van een projectplan. Dat leidt tot vertraging van het proces omdat dan gewacht wordt tot een beoordeling van het projectplan.
- Verken samen aan de voorkant van het proces duidelijk wat er aan onderzoeken en rapportages vereist is bij een ruimtelijke ingreep (bijv. opstellen van een MER), dit voorkomt onverwachte kosten en vertraging later in het proces.
- Transparante en duidelijke communicatie zijn net als het serieus nemen van alle betrokkenen randvoorwaardelijk voor een geslaagd proces.
- De verschillende partijen kunnen ieder een ander belang hebben in een samenwerking en bij een bepaalde oplossing. Daar is het van belang aan de voorkant van het proces bindende afspraken te maken over elkaars (financiële) verantwoordelijkheden in het proces en consequenties bij de verschillende mogelijke uitkomsten.

3.3 Factsheet - Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven

Korte introductie

MJ. Van Kaathoven Beheersmaatschappij BV bestaat sinds 1945 en is een familiebedrijf dat grond en bouw- en sloopaafval accepteert. Deze materialen worden verwerkt tot producten die lokaal bij grond- en bouwwerken worden ingezet. Van Kaathoven was sinds 1945 gevestigd aan de Huisakkerweg in Nijnsel te midden van een tegenwoordig groeiend woongebied. Sinds 2008 maakt het bedrijf ook gebruik van een tweede locatie aan de Liempdseweg, waar het tegenwoordig ook volledig gevestigd is. Op deze locatie worden zowel recyclingactiviteiten ontplooid als opslag en onderhoud van materieel en boomkweekactiviteiten. De locatie bevindt zich in Het Groene Woud te midden van een gebied met een hoge natuurwaarde.

Door diverse partijen worden de recyclingactiviteiten van Van Kaathoven als storend (o.a. vanwege de akoestiek en fijnstof) en niet passend in het omliggende landschap ervaren. Er is een spanningsveld ontstaan tussen de natuur- en landschapswaarde / woonfunctie enerzijds en de economische waarde anderzijds. De ondernemer, de gemeente Sint-Oedenrode en andere betrokkenen zoals natuurbeschermingsorganisaties zijn sinds vier jaar in goed overleg om te komen tot een oplossing voor de nimby-situatie. Gezien de aard van de werkzaamheden van Van Kaathoven, de sterke lokale binding, fysieke (on)mogelijkheden tot verplaatsing en concurrentiepositie is het wenselijk tot een oplossing te komen door aanpassingen op de bedrijfslocatie(s) zelf. Om het vinden van een oplossing te bespoedigen is een aanvraag voor subsidie gedaan.

Algemene informatie

Subsidiebedrag

Er is voor dit project 159.350 euro subsidie ontvangen.

Looptijd

De looptijd van het project is februari 2014 tot heden.

Doel inzet subsidie

Het doel van de inzet van de subsidie was om een proces in gang te zetten om te komen tot een oplossing voor de situatie, concreet: het realiseren van de bestemmingsplanwijziging die leidt tot opheffing van de locatie aan de Huisakkerweg, de beoogde uitbreiding op de locatie Liempdseweg en om laatstgenoemde locatie te legaliseren en in harmonie met de omgeving te brengen. De subsidie is aangevraagd voor procesbegeleiding en subsidiabele onderzoekskosten.

Aanpak

Het project is begonnen in 2013 met een Collegebesluit waarin men positief besloot over de vestiging van Van Kaathoven aan de Liempdseweg, maar dan wel onder voorwaarden. Deze waren dat de locatie aan de rand van Nijnsel gesloten moest worden en dat voor natuurontwikkeling (7 ha) gezorgd moest worden door het bedrijf. Ook moesten een aantal activiteiten aangepast worden en de proceskosten gedragen worden. Met de subsidieregeling is door Enviro Challenge vanaf 2014 het volgende plan van aanpak opgesteld:

1. Inventarisatiefase; Inventarisatie van de visies en wensen van de stakeholders door middel van het afnemen van interviews.
2. Conceptualiseringsfase; De visies en wensen worden gebundeld tot een 3D-concept met bijbehorende beschrijvingen bij de onderdelen.

3. Toetsingsfase; Er worden haalbaarheidsonderzoeken (o.a. watertoets en bodemonderzoek) uitgevoerd, inclusief metingen van de belangrijkste milieucompartimenten, om de effecten van de nieuwe bestemming op de omgeving in kaart te brengen. Ook worden voorschriften geformuleerd.
4. Reviewfase; De toetsingsonderzoeken en het 3D-concept worden teruggekoppeld aan de stakeholders. Eventueel worden aanpassingen gedaan aan het 3D-concept, bijbehorende omschrijvingen en voorschriften.
5. Afrondingsfase; Er wordt een voorstel voor de 'Partiële herziening bestemmingsplan Liempdseweg' opgemaakt samen met een toelichting op de voorgestelde aanpassingen.

Tot zover kan worden achterhaald is de aanpak gevolgd tot stap 3. Op dit moment wordt gewerkt aan de notitie Reikwijdte en Detailniveau, onderdeel van de m.e.r.-procedure. De subsidiebeschikking loopt eind 2018 af. Het ontwerpbestemmingsplan is dan echter nog niet gereed. Daarom wordt een verlenging van de beschikking aangevraagd.

Betrokkenen

De gemeente Meierijstad (voormalige gemeente Sint-Oedenrode en Schijndel) is samen met de firma Van Kaathoven betrokken bij het project. Van Kaathoven is in het project ondersteund door Enviro Challenge. Andere stakeholders in het project zijn de provincie Noord-Brabant als subsidieverstrekker, Brabants Landschap en verschillende belangengroepen van naastgelegen dorpen in verband met de ontsluiting van het bedrijf.

Ervaringen

Resultaten en effecten

Het project is op dit moment nog niet afgerond. Wel is de locatie aan de Huisakkerweg opgegeven en is de locatie aan de Liempdseweg betrokken. Die moet wel nog een andere bestemming krijgen vanwege geplande uitbreiding van activiteiten. Zonder subsidieregeling was het onzeker geweest of het proces in gang was gezet, met name vanwege de kosten die erbij komen kijken.

Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen

De gemeente en het bedrijf hebben samen opgetrokken, daarbij inhoudelijk ondersteund door Enviro Challenge. De gemeente is officieel aanvrager van de subsidie, heeft actief meegedacht in het zoeken naar een oplossing, heeft zich coöperatief opgesteld (verhuizen kan, maar onder voorwaarden) en duidelijke kaders gesteld.

Do's/best practices & don'ts/leerpunten

De gesprekspartners noemen een aantal punten:

- Weerstand vanuit de omgeving valt niet altijd op te lossen met participatie en aandragen van objectieve informatie. Er is geen blauwdruk en maatwerk per situatie is gewenst.
- Het creëren van een gemeenschappelijk doel samen met het bedrijf (en andere betrokkenen) heeft een positief effect op het oplossen van de situatie.

3.4 Factsheet - Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein

Korte introductie

Op een gezonde industrieterrein in Eindhoven is een vestiging van DAF/Paccar gevestigd. Voor DAF/Paccar gelden restricties met betrekking tot de toegestane geluidsproductie, waar op dit moment aan wordt voldaan. De restricties beperken eventuele ontwikkelingsmogelijkheden van DAF/Paccar op het terrein. De nabijgelegen woningen ervaren zowel geluidbelasting door het industrieterrein als van het wegverkeer op de Geldropseweg. De hinderbeleving ten gevolge van het wegverkeerslawaai is groter dan van het industrieterrein. De gemeente Eindhoven onderkent zowel de belangen van DAF/Paccar als van de omwonenden en wil DAF/Paccar ontwikkelingsruimte geven en eventuele toekomstige overlast voorkomen. Ze wil graag een win-win situatie creëren door de Geldropseweg te voorzien van stil asfalt. Hierdoor ontstaat er ruimte voor uitbreiding/geluidsruimte op het industrieterrein, terwijl per saldo de gecumuleerde geluidbelasting en daarmee de hinderbeleving voor omwonenden afneemt. Om dit in samenspraak met DAF/Paccar en omwonenden vorm te geven is een aanvraag voor subsidie gedaan.

Algemene informatie

Subsidiebedrag

Er is voor dit project 300.000 euro subsidie ontvangen.

Looptijd

De looptijd van het project is april 2014 – Q3 2017.

Doel inzet subsidie (beoogde resultaten en effecten)

Het doel was om in overleg met omwonenden een aanpassing van de zone mogelijk te maken door als compensatiemaatregel het wegdek op de Geldropseweg van zeer stil asfalt te voorzien.

Aanpak

In het projectplan zijn onderdelen opgenomen die gezamenlijk tot het gewenste resultaat moesten leiden:

- Bestemmingsplan; Er wordt gestart met een herziening van het bestemmingsplan in samenspraak met de desbetreffende buurt. Dit resulteert concreet in een ontwerpbestemmingsplan en vervolgens tot een vaststellingsbesluit om het nieuwe bestemmingsplan vast te stellen.
- Geldropseweg; De aanpassing van de Geldropseweg bestaat uit een Voorbereidings-, Realisatie- en Nazorgfase. Hierin wordt achtereenvolgens het bestek opgesteld, de aanbesteding gedaan en vindt de uitvoering plaats.
- Milieuvergunning; De provincie doet een aanpassing van de milieuvergunning.

In de praktijk is bovenstaande aanpak min of meer gevolgd. Participatie van omwonenden is vormgegeven door informatieavonden samen en bij DAF/Paccar in de wijk te organiseren.

Voor verschillende onderdelen van de aanpak is extern ingehuurd. Geluidsmetingen zijn door een extern adviesbureau uitgevoerd. Ook is er juridische expertise ingehuurd om te ondersteunen bij het opstellen van contracten.

Betrokkenen/belanghebbenden

De gemeente Eindhoven is met een gebiedscoördinator, projectmanager/projectleider, beleidsadviseur van de sector economie, bestemmingsplanjurist, privaattjurist en geluidsadviseur betrokken. Voorafgaand en tijdens het project is DAF/Paccar actief betrokken geweest. De omwonenden zijn ook betrokken. De provincie Noord-Brabant is betrokken als subsidieverlener en als bevoegd gezag (ODZOB) voor de milieuvergunning.

Ervaringen

Resultaten en effecten

De gesprekspartners ervaren het project als succesvol. De fysieke aanpassing aan de Geldropseweg is uitgevoerd. Het stille asfalt is in vergelijking met het initiële plan zelfs enkele meters verder doorgetrokken. In aanvulling hierop is, op verzoek van omwonenden en waar de geluidscontouren niet paste, ook een geluidswal opgehoogd en zijn enkele huizen (extra) geïsoleerd. De ingrepen hebben geresulteerd in minder geluidsbelasting.

De gesprekspartners zijn overwegend positief over de subsidie. Ze zijn van mening dat deze een accelerator is geweest om een proces op te starten om ter plekke maatregelen te zoeken. De subsidie heeft vanwege de financiële bijdrage de politieke wil om tot een oplossing te komen versterkt. Zonder de subsidie was het moeilijker geweest om tot een haalbare oplossing te komen. Wellicht op zou een later moment in de toekomst in sobere vorm een oplossing zijn gekomen. Voor gemeente, DAF/Paccar en provincie was de subsidie een daadwerkelijke stimulans om tripartiet binnen een afzienbare termijn tot een kosten efficiënte en werkbare oplossing te komen. *Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen*

De gemeente Eindhoven is samen met DAF/Paccar de initiatiefnemer van het project en de gemeente heeft vanuit haar publiekrechtelijke rol het proces gecoördineerd. Er was een ambtelijk projectteam actief, waarin ook DAF/Paccar zitting nam en participeerde/meewerkte, ieder vanuit zijn rol en verantwoordelijkheid om afspraken in te vullen en rapporten op te leveren. Ook bestuurlijk zijn gesprekken gevoerd tussen DAF/Paccar en de gemeente. DAF/Paccar heeft daarnaast betrokkenheid gehad middels een financiële bijdrage en als host van informatieavonden. De omwonenden hebben middels onder andere informatieavonden inspraak gehad op het proces. De provincie was betrokken als subsidieverstrekker maar is voor de meeste betrokken partijen tamelijk onzichtbaar geweest.

De gemeente en DAF/Paccar hebben beide een economisch belang in het project. Ook de provincie Noord-Brabant heeft een economisch belang, o.a. met betrekking tot werkgelegenheid, maar ook een belang op het gebied van milieu als vergunningverlenende organisatie (ODZOB de gemandateerde vergunningsorganisatie).

Do's/best practices & don'ts/leerpunten

De gesprekspartners noemen een aantal punten:

- Transparantie, zichtbaarheid en eenduidige communicatie gedurende het gehele proces. Tevens samenwerking op basis van gelijkwaardigheid. Informatieavonden bij het bedrijf en in de betreffende wijk zijn hiervan goede voorbeelden.
- Afspraken secuur en rechtsgeldig vastleggen (hier voldoende tijd voor nemen). Dit voorkomt onduidelijkheid en vertraging later in het proces.
- Adaptiviteit in de aanpak inbouwen, waardoor je maatwerk kunt leveren en kunt inspelen op veranderingen tijdens de uitvoering (bijvoorbeeld door voortschrijdend inzicht). Tegelijkertijd duidelijk zijn over de eigen rol, positie, belangen en manoeuvreerruimte. Het is belangrijk hier de juiste balans in te vinden.
- Onderschat niet de complexiteit en doorlooptijd van het juridische traject, zoals het vastleggen van gemaakte afspraken tussen publieke en private organisaties.

Volgens enkele gesprekspartners was het niet volledig duidelijk wie binnen de gemeente beslissingsbevoegd was voor het project.

3.5 Factsheet - Samen mee naar de A2

Korte introductie

In het buitengebied van de gemeente Heeze-Leende, tussen Sterksel en Maarheeze, is het bedrijventerrein 't Chijnsgoed/Reiling B.V. gevestigd. De activiteiten op dit bedrijventerrein zorgen voor een groot aantal verkeersbewegingen. Dit verkeer, voornamelijk zwaar vrachtverkeer, brengt in combinatie met verkeer van andere ondernemingen in de buurt, overlast teweeg in met name de dorpskernen van Sterksel en Maarheeze. Om de overlast samen met de omgeving structureel op te lossen is een aanvraag voor subsidie gedaan voor het realiseren van een alternatieve ontsluitingsroute.

Algemene informatie

Subsidiebedrag

Er is voor dit project 800.000 euro subsidie toegekend.

Looptijd

Vanaf 2008 zijn de betreffende gemeenten bezig met het onderwerp. De looptijd van het project in het kader van de subsidieregeling is augustus 2013 – heden. Verwachte afronding is in 2020.

Doel inzet subsidie

Het ontwikkelen van een voorstel voor de gemeenteraden van Cranendonck en Heeze-Leende om de overlast veroorzaakt door het verkeer van en naar het bedrijventerrein op een verkeersveilige en toekomstvaste manier op te lossen. Het voorstel dient meerdere varianten voor oplossingen te bevatten, met voor- en nadelen, onmogelijkheden, onderbouwing en eventuele consequenties. Nadat de gemeenteraden van Cranendonck en Heeze-Leende een oplossing gekozen hebben, dient deze ook gerealiseerd te worden.

Aanpak

Het project loopt officieus vanaf 2008. Toen is besloten dat er op het bedrijventerrein een grote uitbreiding zou komen, die vanaf 2020 aanmerkelijk meer verkeersbewegingen zou gaan opleveren. In eerste instantie hebben de gemeenten samen naar een oplossing gezocht om ter plekke iets aan de situatie te doen. De verplaatsing van het bedrijventerrein was vanwege de kosten geen optie. De gemeenten zijn niet tot een oplossing gekomen, waarna de dorpsraden van Sterksel en Maarheeze in 2010 de handschoen opgepakt hebben. In samenwerking met de gemeenten en het bedrijventerrein is onderzoek gedaan naar omleidingsvarianten voor het verkeer, daarbij inhoudelijk ondersteund door Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij (KNHM). Voor dit proces is een projectgroep en stuurgroep opgezet, die maandelijks bij elkaar kwam en waarin alle partijen vertegenwoordigd waren. De dorpsraden waren tot december 2016 voorzitter van deze groepen, vanaf die tijd heeft de gemeente het overgenomen. Gedurende de looptijd van de subsidie zijn verschillende onderzoeken gedaan naar mogelijke oplossingen. Om de bewoners hierbij te betrekken hebben de dorpsraden persoonlijke gesprekken en dorpsbijeenkomsten met bewoners georganiseerd. Huidige stand van zaken is dat de grondverwerving voor een nieuwe ontsluitingsvariant van start is.

Betrokkenen

De gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende zijn vanaf 2008 betrokken bij de situatie. De dorpsraden van Sterksel en Maarheeze zijn de stichters van het burgerinitiatief. Daarnaast zijn het bedrijventerrein 't Chijnsgoed/Reiling B.V., Van Asten Sterksel C.V. en de KNHM betrokken. De provincie Noord-Brabant is betrokken als subsidieverlener.

Ervaringen

Resultaten en effecten

In overleg met de omgeving is een oplossing voor de problematiek uitgewerkt in de vorm van een weg buiten de kernen om richting de A2. Ook zijn er aanvullende maatregelen opgesteld om het gebruik van deze weg te bevorderen. Met deze oplossing en de gedeelde financiering door zowel de provincie, de gemeente als het bedrijventerrein, is eind 2016 ingestemd door de gemeenteraden. Op dit moment wordt aan de uitvoering gewerkt; er wordt onder andere een gedetailleerd ontwerp gemaakt, het bestemmingsplan aangepast en een aannemer gecontracteerd. Het plan is dat in juli 2019 gestart wordt met de aanleg en dat deze in januari 2020 voltooid is. De gesprekspartners geven aan dat de subsidie als vliegwiel heeft gediend voor het mogelijk maken van deze activiteiten.

Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen

Het project is gestart als gemeente-overstijgend burgerinitiatief door de dorpsraden van Sterksel en Maarheeze. Tot aan vaststelling van het definitieve tracé zijn de dorpsraden in de lead geweest. De formele aanvraag voor subsidie is gedaan door de gemeente Heeze-Leende. Gemeente Heeze-Leende en Cranendonck hebben de dorpsraden ondersteund in het proces. De provincie heeft het proces met bijzondere interesse gevolgd vanwege een aantal incidenten in het verleden omtrent toezicht en handhaving bij het bedrijventerrein. Het bedrijventerrein zelf heeft zitting genomen in de projectgroep gedurende het project en actief meegedacht over oplossingen. KNHM heeft opgetreden als adviseur van de dorpsraden en verschillende onderzoeken uitgevoerd.

Do's/best practices & don'ts/leerpunten

De gesprekspartners noemen een aantal punten:

- Zet alle partijen inclusief de veroorzaker van overlast vast aan tafel. Verken, bespreek en weeg alle (realistische) mogelijke varianten gezamenlijk af.
- Maak gebruik van bewonersgroepen (bijv. dorpsraden); die staan dicht bij de burger, genieten vaak vertrouwen en hebben tijd om participatie vorm te geven.
- Open communicatie gedurende het gehele proces richting alle betrokkenen en richting de lokale politiek. Veranker vorderingen en besluiten ook bestuurlijk via de gemeenteraden. Hou er rekening mee dat dit tijd kost.
- Objectiveer informatie zoveel als mogelijk, om (politieke) discussie over (de waarheid van) getallen en cijfers te voorkomen.
- Burgerparticipatie, via in dit geval de dorpsraden, hangt op beschikbaarheid en inzet van specifieke personen. Stevigere verankering van betrokkenheid van de burger is idealiter gewenst.
- Stel duidelijke randvoorwaarden aan burgerinitiatieven (bijv. over maximale inzet van gemeenschapsgeld).
- Bij ruimtelijke projecten, die vaak jaren duren, is de maximale looptijd van de subsidie aan de krappe kant.

3.6 Factsheet - Verbeteren verkeerssituatie bij composteerbedrijf Van Iersel

Korte introductie

Aan de noordkant van de gemeente Haaren is composteringsbedrijf Van Iersel gevestigd. Met zijn bedrijfsactiviteiten zijn verkeersbewegingen met zwaar verkeer gemoeid, die hinder veroorzaken op de omliggende wegen. Door de sterke ontwikkeling van het bedrijf de laatste jaren is het aantal verkeersbewegingen tevens toegenomen. De ruimtelijke ligging van het bedrijf maakt de situatie extra complex. De twee voor de hand liggende toegangswegen voeren namelijk door een Natura2000 gebied. Aan de noordkant wordt het gebied afgesloten door Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen. Ook spelen er een aantal ruimtelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de oplossingsrichting voor de situatie; de MIRT-verkenning N65 en Greenport Haaren. Vanuit deze achtergrond is een subsidieaanvraag gedaan om op zoek te gaan naar een duurzame oplossing voor de situatie.

Algemene informatie

Subsidiebedrag

Voor dit project is 150.000 euro subsidie ontvangen.

Looptijd

De looptijd van het project is mei 2014 – 2017.

Doel inzet subsidie (beoogde resultaten en effecten)

Het doel van de subsidie was tweeledig; enerzijds oplossingsrichtingen voor een duurzame oplossing verkennen en tegelijkertijd enkele maatregelen uitvoeren om de situatie omtrent de inrit te verbeteren.

Aanpak

Voorafgaand aan de periode van de subsidie heeft het bedrijf onderzoek laten doen naar het verbeteren van de verkeerssituatie. Er zijn toen verschillende oplossingen aangedragen bij de gemeente, zoals het maken van een rotonde, maar die bleken financieel niet haalbaar te zijn. Ook wilde de gemeente graag in een breder traject de opties laten verkennen. Daarvoor is de subsidieaanvraag onder de nimby-subsidieregeling gedaan.

Met inzet van de subsidie is door een ingenieursbureau vervolgens een quick scan uitgevoerd naar de gevolgen van de autonome groei en ruimtelijke ontwikkelingen op het functioneren van de huidige verkeersstructuur en inrichting van het wegennet. De quick scan is gezamenlijk met het bedrijf, gemeente en enkele direct omwonenden tot stand gekomen. Vervolgens is (met de subsidie) een deel van de quick wins uitgevoerd: het knipperlicht met lusdetectie en rood asfalt met blokmarkering.

Betrokkenen/belanghebbenden

De gemeente Haaren is gedurende het gehele project betrokken geweest met een projectleider. De provincie Noord-Brabant heeft als subsidieverlener betrokkenheid gehad. Het bedrijf was ook betrokken, net als enkele direct omwonenden en Delft Infra Advies.

Ervaringen

Resultaten en effecten

Er een attentielicht geplaatst dat knippert wanneer er een fietser passeert om de verkeersveiligheid rondom de in-/uitrit van bedrijf beter te waarborgen. Tevens is ter hoogte van de in-/uitrit extra attentiewaarde verkregen door het aanbrengen van rood asfalt met blokmarkering.

Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen

Het bedrijf heeft voordat de subsidie in beeld kwam een studie laten uitvoeren naar een oplossing voor de situatie. De gemeente heeft daarna vanaf de subsidietijd een coördinerende rol in het project gehad. Door de gemeente is

het adviesbureau Delft Infra Advies ingehuurd om een verkeerskundige studie uit te voeren. Daarbij zijn direct omwonenden op de hoogte gebracht van het traject, maar is er geen officiële communicatie- of participatiecampagne geweest.

Do's/best practices & don'ts/leerpunten

De gesprekspartners noemen een aantal punten:

- Aanliggend bedrijf Gubbels (geen onderwerp in deze casus) voert succesvol een omgevingsdialoog, door onder andere de hele buurt uit te nodigen bij het zoeken naar een oplossing voor hun situatie. Naast draagvlak voor een oplossing is het hierdoor lastig voor de gemeente om beslissingen te nemen die tegen wat in de omgevingsdialoog besproken wordt ingaat.
- Zorg voor vaste aanspreekpunten bij de gemeente. Er zijn nu gedurende het project verschillende gemeentelijke projectleiders geweest. Duidelijke rol- en taakverdeling bij samenwerkende gemeenten is van belang voor een succesvol proces.
- Uiteindelijk is de initieel voorgestelde oplossing niet uitgevoerd, op advies van de aannemer die vanuit zijn praktijkervaring een andere inschatting maakten dan de verkeerskundigen vanuit de theorie. Een leerpunt is om voldoende praktijkervaring mee te nemen in dergelijke trajecten.

Bijlage 1.

Hieronder volgt een overzicht van de geïnterviewde personen per project¹.

Project	Organisatie	Persoon
Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven	Gemeente Meierijstad	Peter Smulders
Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven	Enviro Challenge	Gabriëlla Janssen
Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven	Firmin	Marcel Evers
Aanpak NIMBY-situatie Van Kaathoven	Gemeente Meierijstad	Jan den Otter
Gebiedsontwikkeling rondom puinbreker Paulissen	Gemeente Goirle	Joep Horevoorts
Gebiedsontwikkeling rondom puinbreker Paulissen	Provincie Noord-Brabant	Niels Aten
Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein	Gemeente Eindhoven	Peter Vloet
Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein	Gemeente Eindhoven	Martijn Jose
Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein	Gemeente Eindhoven	Stephanie Verweijmeren
Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein	Bewoner	Sjef Beysens
NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV	Gemeente Bernheze	Eric van Dijk
NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV	Dijkhoff & Zn.	Toine Dijkhoff
NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV	Elings Landschap	Stan Elings
NIMBY-situatie Gebroeders Dijkhoff & Zn. BV	Omgevingsdienst Brabant Noord	Elisia Hubers
Samen mee naar de A2	Gemeente Heeze-Leende	Ron Lavrijsen
Samen mee naar de A2	Gemeente Cranendonck	Jozef van Asten
Samen mee naar de A2	Bedrijvenpark Chijnsgoed	Toon Liebregts
Samen mee naar de A2	Dorpsraad Sterksel en Maarheeze	Jan Joosten
Samen mee naar de A2	Dorpsraad Sterksel en Maarheeze	Piet Konings
Verbeteren verkeerssituatie bij composteerbedrijf Van Iersel	Gemeente Haaren	Ralph van den Boom
Verbeteren verkeerssituatie bij composteerbedrijf Van Iersel	Exante	Roel Koenraad
Verbeteren verkeerssituatie bij composteerbedrijf Van Iersel	Van Iersel	Edwin van Iersel

¹ Bij het project Geluidsproblematiek rondom DAF-terrein is de factsheet naast de interviewpartners ook gevalideerd door DAF/Paccar.

Berenschot

Berenschot is een onafhankelijk organisatieadviesbureau met 350 medewerkers wereldwijd. Al 80 jaar verrassen wij onze opdrachtgevers in de publieke sector en het bedrijfsleven met slimme en nieuwe inzichten. We verwerven ze en maken ze toepasbaar. Dit door innovatie te koppelen aan creativiteit. Steeds opnieuw. Klanten kiezen voor Berenschot omdat onze adviezen hen op een voorsprong zetten.

Ons bureau zit vol inspirerende en eigenwijze individuen die allen dezelfde passie delen: organiseren. Ingewikkelde vraagstukken omzetten in werkbare constructies. Door ons brede werkterrein en onze brede expertise kunnen opdrachtgevers ons inschakelen voor uiteenlopende opdrachten. En zijn we in staat om met multidisciplinaire teams alle aspecten van een vraagstuk aan te pakken.

Berenschot Groep B.V.

Europalaan 40, 3526 KS Utrecht

Postbus 8039, 3503 RA Utrecht

030 2 916 916

www.berenschot.nl

[in/berenschot](https://www.linkedin.com/company/berenschot)